

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1'—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po 1 D 10—, za ino-
mestno po 1 D 10—, dostavljen na dom
D 11—, na izkaznice D 10—,
inštalacijski po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1'—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. poslovalnice
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rezonan! so se vsačaja.

TABOR

Naslov

Maribor, nedelja 15. februarja 1925.

Leto: VI. — Številka: 37.

Borza.

CURIH, 14. febr. (Izv.) Sklepni tečaji.
Pariz 27, Beograd 8.47%, London 24.78,
Praga 15.37, Milan 21.32%, Newyork
519.10, Dunaj 0.007315.

Na potu k zakonodajnemu delu.

Nov tiskovni zakon bo eden izmed prvih osnutkov, ki jih bo vlada predložila
skupščini. — Volilne številke.

BEOGRAD, 14. februarja. V političnem
življenju ni zaznamovati nobenih poseb-
nih izprememb.

Izmed zakonskih osnutkov, ki jih pri-
pravlja vlada za prve tedne skupščin-
skega zasedanja, vzbujajo posebno pozor-
nost osnutek novega tiskovnega zakona,
ki ga pripravlja pravosodno ministrstvo.
Podrobnosti še niso znane, vendar pa
je gotovo, da ne bo samo zaščiten tis-
kovna svoboda, ampak bo tudi onemogo-
čena zloraba tiska.

Glede novega volilnega zakona, ki ga

nobena definitivna odločitev.

BEOGRAD, 14. februarja. Posamezne
stranke so dobile v volitvah nastopao
številko glasov:

Narodni blok	1.040.492
HRSS	443.876
Davidov. demokracija	284.527
JMO	232.207
Zemljoradniki	121.369
Klerikalci	109.023
Nemci	45.010
Črnogorski federalisti	8.617

Zopet političen umor v Sofiji.

Umorjen profesor Milev, kandidat za zunanjega ministra. — Krvava razračuna-
nja med Macedonci se nadaljujejo.

SOFIJA, 14. februarja. Snoči ob 8. uri
zvečer s otriile individui napadli na ulici
in usmrtili poslanca prof. Nikolo Mileva,
ki je bil vladni pristaš. Storitve še niso
izsledili. Pravijo, da so zakrivilo zločin
boljševiški agentje, ker je začel Milev
v zadnjem času jako ostro nastopati proti
boljševizmu. Prof. Milev je bil eden naj-
odličnejših voditeljev Macedoncev. O
njem se je govorilo, da bi imel postati zu-
nanji minister. Pokojnik je absolvirал li-
ceji v Galatja Serai v Carigradu.

SOFIJA, 14. febr. Glede umora prof.
Mileva prevladuje mnenje, da je iskati
krivce v macedonskem taboru. Medse-
bojna razračunavanja in maščevanja še
namreč vedno trajajo. Pravijo, da je se-
daj na vrsti general Protogorov.

BEOGRAD, 14. febr. Naša vlada je
protestirala pri sofijski vladi, ker so po-
vodom zadnjih sporov med bolgarski-
mi vstaji in orožniki zasledovali slednji
begunec čez 1 km po našem ozemlju. —
Vlada tudi energično zavrača neosnova-
ne napade sofijskega tiska.

KONČNI REZULTAT VOLITEV V MARIBORSKO-CELJSKEM VOLILNEM OKROŽJU.

Glavni volilni odbor v Mariboru je
končno ugotovil sledeče rezultate:

Oddanih glasov	99.696
SLS	52.678
Radič	16.404
Hartner	2.001
Narodni blok (Pivko)	9.247
Zagorski	370

Pucelj	3612
Komunisti	2112
Schauer	4362
dr. Ravnik	1087
dr. Korun (soc. dem.)	4098
Erbar	328
Möderndorfer (soc. dem.)	1053
Štrbenac	191
Markovič (NSS+Davidovič)	2147
Količnik = 6231.	

Narodnemu bloku manjkata 302 gla-
sa do drugega mandata.

Doma in po svetu.

— Smrtna kosa. Danes je umrl v Sl.
Bistrici g. Lejze Pinter, družabnik
tvrdke B. Pinter v Slov. Bistrici. Smrt
ga je ugrabila v starosti 27 let. Bil je
vnet nacionalni delavec in jeklen na-
družjak. Bodi mu lahka domača gruda!

— Lepa patriotična slavnost na Pra-
gerskem. Danes, v soboto dopoldne se je
vršila v bivši šulterajski šoli na Pra-
gerskem lepa patriotična slavnost: odli-
kovanje zaslužnih prosvetnih delavcev
gg. župnika Šegule in nadučitelja Saba-
tija. Raz poslopje je plapolala trobojni-
ca. Šolska soba, katero je napolnilo uč-
itelstvo slovenjebistriškega okraja, je
bila okrašena. Svitala je godba požarne
branbe iz Spodnje Poljskave. Odlikova-
nje — red sv. Save V. razreda — je pri-
del odlikovanca g. srezki poglavar
Ivo Poljanec in v lepem patriotičnem
govoru naglasil pomen časti, ki jo je iz-
kazalo obema zaslužnima možema Nj.
Velikr. Nj. sta govorila z izbranimi
v srce segajočimi besedami gg. nadzor-
nik Lichtenwallner in predsednik Jč.
Lige v Mariboru g. dr. Pivko. Jubilat
Šegula se je zahvalil z fulminantnim ju-
goslovanskim govorom, v katerem je po-
seben poudaril tri principe: 1. da je
zvest državljan kraljevine SHS, 2.
iskren zagovornik mariborske oblasti, 3.
da ljubi kralja. Končal je s »Slava«
klicem kralju Aleksandru. Nato je uč-
itelstvo zapelo državno himno in prire-
dilo odlikovanje prisrčne ovacije. —
Sledile so častitke zastopnikov občine in
okrajnih zastopov. Značilno je, da je du-
hovščina slavje popolnoma ignorirala,
dasi je bila z ozirom na odlikovanje žup-

nika vabljen. Opoldan se je vršil v re-
stavraciji Dolničar banket, ki je potekel
ob sviranju godbe jako animirano. Na-
pitnice so imeli gg. srezki poglavar Po-
ljanec, narodni posl. dr. Pivko, ki mu je
učitelstvo ves čas prirejalo ginklje o-
vacije, šolski nadzornik Lichtenwallner,
dr. Reisman in podpredsednik slovenje-
bistriškega učiteljskega društva Reiner.

— Represalije naše vlade radi zatira-
nja koroških Slovencev. Ministrstvo pro-
svete je odredilo, da se ima v Novem
Vrbanu in Vrhu zapreli 5—8 razred
nemške gimnazije. V Pančevu in v No-
vem Sadu sta zaprta 1. do 4. razred nem-
ških gimnazij. Kakor poročajo iz mini-
strstva prosvete, je bil ta sklep dogo-
vorjen na konferenci med ministrom
prosvete in zunanjim ministrom. Izvra-
lo ga je izžepno poročilo o zatiranju na-
še manjšine na Koroškem, kjer avstrijs-
ka vlada kljub jasnim določbam mirov-
ne pogodbe ne dovoli slovenski manjšini
niti ene slovenske narodne šole, medtem
ko so imeli Nemci pri nas ne samo nem-
ške osnovne šole, ampak tudi več nem-
ških gimnazij.

— O nasiljih in sleparijah pri volitvah
vpilje ljubljanski »Slovenec«, glasilo ti-
ste SLS, katere pristaši so zagrešili na
posameznih voliških najgrše sleparije.
Nekaj slučajev je že v rokah pravice.

— V delovnem programu vlade za bo-
doče zasedanje skupščine so predvsem
gospodarska vprašanja: budžet za leto
1925-26, dalje izenačenje zakonov, zlasti
novi davčni zakon, nov stanovanjski za-
kon, invalidski zakon, zak. o kmetijskih
in obrtniških kreditih, ureditve prejem-
kov državnih nameščencev in vpokojen-
cev itd. Pripravlja se nov tiskovni za-
kon ter sprememba volilnega zakona.

— Sprememba volilnega reda za na-
rodno skupščino je nujno potrebna. To
dokazuje dejstvo, da smo samostalni de-
mokraci na 250.000 glasov v celi državi
dobili 23, slovenski klerikalci pa na
100.000 tudi že 20 poslancev.

— Svetosavska proslava v Parizu. —
Tudi v Parizu so jugoslovanski dijaki
proslavili »svetitelja sv. Sava«. Prosla-
va se je vršila 7. febr. v veliki dvorani
občine VI. arrondissementa. Predsedoval
je rektor Sorbonne Appell, lep govor je
imel znani učenjak Emile Hamant. Po-
sebnost pozornost je vzbujal nastop dveh
Slovenk: violinistinja gđ. Jerajeva in
baletke gđ. Ruth Vavpotičeve. Prosla-
va se je udeležilo mnogo odličnih Fran-
cozov in vsi člani jugoslovanske koloni-
je v Parizu.

— Gostilničarji in politične debate.
V italijanskih opozicijskih listih bere-
mo sledeče poročilo iz neke majhne vasi
blizu Trienta: Vaški župan je dal posla-
ti tamošnjim gostilničarjem odlok, v ka-
terem pravi, da bo dal zapreti gostilne,
če se bodo gostje razgovarjali o politiki.
Gostilničarji so za to osebno odgovorni.
Glede na ta kuriozni in za sedanje poli-
tične razmere v Italiji značilen odlok so
dali gostilničarji razobesiti napise: »Tu-
kaj je strogo prepovedano govoriti o po-
litiki«.

— Glavni volilni odbor za mariborsko-
celjsko volilno okrožje je danes v soboto
14. tm. dopoldne končal svoje delo in je
bil krog 1/11. ure podpisan zapisnik, v
katerem so zastopniki Narodnega bloka
oddali svoj protest zoper priznanje voli-
tev na voliških, kjer se je volilo na po-
dlagi nepravilnih volilnih imenikov. Z
zahtevo se bo bavil verifikacijski odbor
narodne skupščine.

— Štajerski kmetje, zapomnite si, da
sta bila gg. Mermolja in Pucelj ti-
sta, ki sta vam s svojo trmo odgrizla
dva kmečka mandata, ki bi bila sigurno
pridobljena potom Narodnega bloka, da
nista Mermolja in Pucelj in vsilila svo-
jih kandidatur. Ljudstvo je Mermolji po-
novno pokazalo, da ga ne mara niti v
najbližji okolici, v kljub temu, da so nje-
govi sinovi hodili razbijati — ne morda
klerikalnih, ampak shode Narodnega
bloka! Vse na svetu se maščuje, tako tu-
di slavohlepje in pa trma. Žal da se je
maščevalo zopet nad kmečkim ljud-
stvom, ki si bo oba gospoda, Mermoljo
in Pucelja, dobro zapomnilo!

— Povišanje krušnih cen v Zagrebu.
V Zagrebu je bila cena belega kruha
zvišana za 75 par, napol belega za 50 par
in črnega za 25 par.

— Beograjsko pevsko društvo pojde
na Poljsko. Dne 10. marca bo pevski
zbor beograjskega »Obilica« krenil na
15dnevno turnejo na Poljsko. Na pro-
gramu ima skladbe Mokranjca, Hubada,
Lajkovića, Adamića, Zganca in drugih
naših skladateljev.

— Oguben zločin v Hercegovini. Pred
nekaj dnevi je bil v Mostarju aretiran
Stojan Kačić, ki je imel ljubavno raz-
merje s svojo krvno sestro, ki je zano-
sila otroka in ga zadavila. Bila je obso-
jena radi detomora. Sela po obsodbi je
izdala, da je otroka umoril njen brat, ki
mu je bil tudi oče.

— Koliko nazarencov-vojakov je pri
nas zaprtih. Ker vojaki nazarenske vere
nočejo položiti predpisane prisege, jih
morajo naše vojaške oblasti v smislu
vojnege zakona kaznovati. Tako je v vo-
jaškem zaporu v Pančevu 442, v Vinkov-
cih 339, v Zemunu 189, in pri nekaterih
drugih posadkah manjše število naza-
rencov, ki morajo odslužiti kazen za vo-
jaško nepokorščino.

— »Odlok« najbolje za usta. Dobiva se
povsod. Velika steklenica 35 din. mala
steklenica 22 din.

— Plamencu je dovoljen povratek v
Črno goro. Po nekaterih vesteh, ki pa še
niso doela zanesljive, je bil znanemu
črnogorskemu separatistu, predsedniku
črnogorske vlade v italijanski emigra-
ciji Jovanu Plamencu dovoljen povratek
v Črno goro, ker se je mož skesal in ob-
ljubil lojalnost jugoslovanski državi.

— Cel hotel narkotiziran. V Madridu
se je zgodil 12. tm. čuden slučaj: vsi go-
stje in vse osebje je vstalo zjutraj zelo
pozno in vsem je bilo slabo. Sobe so bile
v neredu, prtljaga pokradena. Zločinci so
porabili narkotikum, s katerim so vse
prebivalce hotela globoko uspavali in
potem z lahkoto hotel izropali. Policija
doslej brezuspešno išče zločince.

— Volkovi sredi mesta. »Rabočaja
Gazzeta« poroča, da je minule dni vdr-
la v rusko mesto Vjajka tolpa volkov.
Med občinstvom na ulici je nastala silna
panika. Sicer se je posrečilo volkove
kmalu napaditi, vendar pa je bilo 10 lju-
di težko ranjenih.

— O usodi otrok. Blizu Ferrare v
Italiji se je pripeljal v neko vas krasen
avto. Izstopila je gospa in položila pred
neko hišo lep ročni kovčeg, nato pa ur-
no sedla na avto in se odpeljala. Ko so
ljudje odprli nezaklenjeni kovčeg, so
našli novorojenčka, zavitega v fine ple-
nice ter listič z napisom: »Ne skrbite
za bodočnost; dobivali boste stalno pod-
poro.« Zraven je bilo 18.000 lir gotovine.

— Letošnja zmedena zima. Medtem ko
je pri nas večinoma vedro, toplo in brez
snega, tako da se nam zdi, ko da bi bila
že od decembra pomlad, imajo v Ame-
rici tako zimo, da že dolgo ne pomnijo
enake. Pred tednom so imeli v Newyor-
ku 18° C pod ničlo, mraz ki je tam nena-
vaden. V vseh Zedinjenih državah div-
jajo pogoste burje s sneženim mežem.
V Newyorku je bila tako huda, dva dni
trajajoča nevihta, da je bilo treba 20.000
delavcev, ki so kidali sneg z železniških
prog v mestu in okoli njega. Letošnja
zima je stala newyorško mestno občino
že 10 milijonov dolarjev. V Kanadi
imajo do 40° C mraza. Široka, morju po-
dobna reka sv. Lovrenca je v daljavi 100
milj popolnoma zamrznjena, česar ne
pomnijo najstarejši ljudje. V Mehiki je
sneg pokril celo vrh vulkana Popoka-
tepel in sicer tako na debelo, da ga vul-
kanska gorkota še ni mogla staliti.

— Poljsko delavstvo zoper odpravo
praznikov. Poljska javnost je simpatič-
no pozdravila sklep delavske zveze »De-
lo«, da naj delavstvo nastopi zoper na-
meravano ukinitje praznikov in praz-
niškega počitka. Prazniki so dnevi, ko
lahko delavec živi zase in za svojo dru-
žino, se posveča izobrazbi in gibanju na
prostem ter si počiva od telesnega na-
pora. S pametno uporabo prazniškega
počitka se samo poviša delavčeva delov-
na sposobnost.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Sobota, 14. febr. »Vdova Rošinka«. Ab. C.
Nedelja, 15. febr. »Trubadur«. Ab. D.
(kuponi). Gostovanje g. Boris Popova,
prvega baritonista ljubljanske opere.
Ponedeljek, 16. febr. Zaprto.

Gostovanje prvega baritonista ljub-
ljanske opere g. Boris Popova. Ponovno
opozarjamo cenj. občinstvo, na izredno
zanimivo gostovanje odličnega umetni-
ka g. Popova, ki ho nastopil v nedeljo,
15. tm. v »Trubadurju« v vlogi »grofa
Luna«. G. Popov uživa pri ljubljanskem
gledališkem občinstvu vsesplošne simpa-
tije in je pri slehernem nastopu sprčo
svojega prvovrstnega pevskega in igral-
skega prednašanja predmet neštevilnih
ovacij. Omenjeno bodi tudi, da bo ju-
trajna predstava »Trubadurja« najbrže
zadnja v tej sezoni. Vstopnice se lahko
rezervirajo pri dnevni gledališki blagaj-
ni (telefon 382).

Sport.

: ISSK. Maribor : TSK. Merkur. V
nedeljo dne 15. tm. popoldne ob pol trah
se vrši, če bo lepo vreme, prijateljska
tekma navedenih moštev. Sodnik gosp.
Nemec.

m Kavarna mestni park. Dnevno kon-
certira znani pianist Mirko Herceur od
21. do pol 3. ure. Dohod do kavarne elek.
razsvetl.

Mariborske vesti.

Maribor, 14. februarja 1925.

NOV PROGRAM LJUDSKE UVERZE.

»Ljudska univerza« je pravkar obelodanila program za čas od 16. februarja do 2. marca. Z njim je za sedaj zaključena serija predavanj o slovenski zgodovini, literaturi in umetnosti. Slušatelji, ki bodo obiskali vsa predavanja tega cikla, ne bodo sicer ponesli s sabo v življenje popolne slike slovenskega razvoja v preteklosti in položaja v sedanjosti, vendar pa bodo dobili veliko pobud k nadaljnjemu zanimanju, k čitanju naših pisateljev in k umevanju naših umetnikov. Za slušatelje, ki niso obiskovali slovenskih srednjih šol ali se sicer zanimajo za slovensko zgodovino, literaturo in umetnost, so taka predavanja velikega pomena in smo preverjeni, da so zanje hvaležni.

Prihodnji ponedeljek dne 16. februarja bo predaval znani naš pripovednik in literarni zgodovinar g. prof. dr. Ivan Lah iz Ljubljane o slovenski literaturi. Podal bo v širokih, a smoteno začetnih obrisih njen začetek, razvoj in napredek do naših dni. Seznanil bo slušatelje s smernicami razvoja, z vodilnimi mislimi in z vplivi, ki so učinkovali v posameznih dobah.

V četrtek dne 19. februarja bo imelo občinstvo »Ljudske univerze« priliko videti slovenske pokrajine v 39 skiptičnih slikah. Slike bo pojasnil in uvedel čitatelje v zemljepis Slovenije g. nadzornik Pirc.

Posebno zanimiv večer je napovedan za ponedeljek dne 23. februarja. Posvečen bo Prešernu. Uvodoma bo predstavil Prešerna g. prof. Teplý kot človeka in pesnika. Nato bosta ga Bukšekova in g. Bratina prebrala nekaj Prešernovih pesmi. Da pa bo večer popolnejši in pestrejši, pridejo na vrsto tudi glasbene točke. Operna pevka ga Vlada imirovna in g. Živko bosta zapela več Prešernovih pesmi, na glasovirju pa bo spremljala oba solista znana pianistka ga Pihova.

V nedeljo dne 1. marca bodo priredili naši gimnazijci v »Ljudski univerzi« Gregorčiču posvečen večer. Prireditelji bodo organizirali in izvedli izključno srednješolski. Na sporedu so: predavanje, deklamacije in petje.

Ponedeljek dne 2. marca pa bo veljal slovenski moderni liriki. G. prof. Glasser bo podal uvod in seznanil občinstvo s predstavitelji naše mlade lirike, nato pa bodo gđ. Severjeva ter gđ. Škerl in Pirnat recitirali izbrane pesmi slovenskih modernih lirikov.

Po 2. marec bo objavljen nov program. Pripravlja se serija predavanj o Čehoslovski s številnimi skiptičnimi slikami, dvojje predavanj o ruski duši (Tolstoj in Lenjin) ter razna druga predavanja.

Sedaj je dolžnost vseli prijateljev ljudsko izobraževalnega dela, da agiti- rajo med znanci za kar največjo udeležbo ter da skrbijo, da se bo »Ljudska univerza« udomačila zlasti v širokih ljudskih slojih. Še vedno prihaja premalo proletarijata, nižjega uradništva in drugih podobnih poklicev, ki bi jim bila izobrazba uma in povzdiga sreča — kakor jo goji »Ljudska univerza« — prava luč v mraku vsakdanjega življenja.

m DRUŠTVO »JADRAN« priredi no- coj v soboto dne 14. tm. v prostorih re- stavracije »Puntigam« (Mlinska ulica) družinski večer. Člani in prijatelji do- brodošli. Brez vstopnine.

m Predavanje pisatelja dr. Laha, o katerem poročamo več v članku: »Nov program Ljudske univerze«, ki nanj o- pozarjamo čitatelje, bo v ponedeljek dne 16. tm. ob 19.45 (tri četrt na osem) v ka- zinski dvorani. Vstopnina malenkostna.

m Občni zbor Jugoslov.-češkoslovaške lige se bo vršil dne 28. februarja tl. v Narodnem domu.

m Prleško gostovanje priredijo no- coj, v soboto ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma »prleški pajdoš«. Na sporedu so razni »guči« in ženitovanjski običaji, potem pa ples in »drugi špajsi«.

m Koncert, ki ga priredijo dne 16. tm. ob 20. uri v mali Götzovi dvorani učenci gospe Fanike Brandlove, bo obsegal raz- ne prav zanimive točke iz starejše in novejšje glasbene literature. Na sporedu so skladbe Sitta, Čuina, Bachriea, Dia- bellija, Webera, Mendelssohna, Brahmsa, Moskovskega, Smetane, Čajkovskega, Dvořaka in drugih.

m Nezgoda koroškega vlaka. K več- rajšnji naši notici pod tem naslovom nam pojasnjuje načelstvo koroškega ko- lodvora, da je stroj jutranjega vlaka za- del pred postajališčem Trbonje v leseno bruno, ki se je — kakor se na tej progi večkrat zgodi — skotalilo z brega. Stroj

se je pokvaril, a je vendarle vozil še do Limbuša, kjer pa je obnemogel in so mo- rali priti na pomoč z drugim strojem.

m Orkester Glasbene Matice. V pon- deljek, 16. tm. ob 18. uri redna vaja. — Dirigent.

m Glas. Matica. Prihodnja pevska va- ja je v torek in sicer ob 7. uri za ženski ob 8. uri za moški zbor.

m Špeharske dogodivščine. Današnja policijska kronika beleži skoraj same špeharske zgodbe. Včeraj popoldne se je sprl špehar P. I. iz Hajdine z nekim mimogredočim, tako da je morala polici- ja zaključiti njun obračun. — Nekemu drugemu špeharju so ponoči ukradli z to za na Koroški cesti za 150 din. gnjati, tretjemu pa na Vodnikovem trgu dva kosa gnjati po 150 din. Četrti špehar je bil oškodovan za 14 kg. težko svinjsko kožo, ki je ponoči izginila z njegovega voza.

m Policijski drobiž. Prošlo noč so za- beležile straže 18 ovadb, ki se tičejo tat- vin, cestnopolijskih prestopkov in po- dobnega. Aretirani so bili: 1 pijanec, 2 tatova in 1 slabomna ženska. Tatova sta kradla premog na kolodvoru, slabomni- ca pa je venomer molila na ulici. Sled- njo so danes izročili magistratu, ker je pristojna v Maribor.

m Odsek za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru je določil za tekoče leto sle- deče prireditve: meseca junija poletno veselico, septembra ali začetkom oktob- ra veliko tombolo, začetkom novembra jesensko veselico in 31. decembra v Na- rodnem domu Silvestrov večer. Odsek prosi cenj. društva, da se pri svojih pri- reditvah na zgorajšnji program blago- hotno ozirajo.

m Podružnica Maribor Saveza muzi- čara u kralj. SHS si dovoljuje nazna- niti cenjenemu občinstvu, da priredi v petek, dne 20. februarja 1925 s svojim društvenim orkestrom veliki koncert v vseh lokalih Grajske kleti v Mariboru pri pogrnjenih mizah v proslavo obletni- ce Udruženja vseh muzičarjev v kralje- vini. Vabimo prijatelje in ljubitelje gla- sbe, da se koncerta mnogoštevilno udele- že, ker je čisti dobiček namenjen podpo- rnemu fondu podružnice. Vstopnice se do- be pri g. Josipu Höferju ter pri posa- meznih godbenikih. Skrbno sestavljen program. Vstopnina 10 din. Po koncertu ples. Začetek ob 20. uri. Odbor. 101

BLEŠČEČE BELO PERILO Z ZLATOROG MILOM!

Rabljeni pisalni stroji! ANT. RUD. LEGAT & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100

292

Angelo Cerkenik:

„V vrtincu“.

(Tragedija v 7 slikah).

Menim, da je točno, če trdim, da je bila predstava Cerkenikovega dela le- toš največji dogodek v naši dramati. In zdi se mi potrebno, da dostavim doseda- njim poročilom še par besed, čeravno se delo najbrže v tej obliki vsaj ne pojavi več na odru.

Cerkenik sam imenuje svoje delo tragedijo, ker se končno zastrupi on, mož zbegane in nenasičene Veročke, ali morda radi tragedije, ki jo doživi ona za se in — za moža; publika pa gleda ves čas le komedijo.

»V vrtincu« ni naša drama. Fabula in obiležje nam je tuje. Vse je za nas le odsev onega velikega sveta tam zunaj, ki si ga sicer radi pričaramo v bleščeči luči, a ga tukaj vidimo vsega razgalje- nega v njegovih nižinah. Nič našega, niti nam znanega ni v tej dramati. To tu- jo znamko je hotel dati delu že avtor sam s tem, da je svojemu imenu pridržal laško, pri nas gotovo ne privlačno obli- ko, kakor je prvotno tudi dramo nazval na ruski način »Veročka«, ime, za kate- rim mi je skoraj žal.

Kakor pa je dejanje le tam iz daljinega sveta, kjer se sicer ljudje z enakimi strastmi, ljubeznimi, veseljem in trpljenjem, kakor pri nas, a jih mi ne moremo spremljati, ker tega sveta, teh prilik ne poznamo, tako tudi delo ni pisano za nas ter ga ne moremo pravilno umevati in preeniti.

Naše je samo toliko, da je pisano v našem jeziku in da se priznava avtor k nam, v kolikor ga ni priklenilo nase tu- je življenje in tuje kulture, ki jih je spoznaval v knjigah in v svojem boga- tem in valovitem življenju.

Gorenje pa ni in ne more biti kaka nepopolna sodba, kajti gotovo je, da bo delo tam, kamor je namenjeno, uplivalo in doživelo svoj uspeh; prevedeno v nemščino, francoščino in morda v lašči- no lahko postane prav sloveče. Zato pa ga bo treba še temeljito predelati. Pro- blem sam po sebi je zanimiv, čeravno si je za nas težko misliti tako izgubljene in v svoji zablodi tako trmaste žene ka- kor je Veročka. Klic po lastnem indivi- diju in po materinstvu, večni nalogi ženstva, je preslabo začrtan, da bi mo-

gel idejno nositi ne samo Veročko, tem- več celotno dramo. Tudi takega filozofa, ki se sicer le zaloti pri ljubosumnju in žalosti, a ki vendar gre vedno za svojo propadlo ženo zato, da bi ga varala še ob njegovi smrtni uri, tudi takega naj- blažjega moža ne najdemo. Bolj blizu sta nam oba ostala dva: ljubimec in ne- kdanji snubač.

Od moža je vleklo Veročko pač k lju- bimeni. Ali, ko je bila prevarana, razo- čarana in osramočena, ali ji je bila od- prta edina pot v javno hišo, ko jo je zvesti mož tako ljubeznivo in potrpežli- vo pričakoval, da se vrne v ure nesreče: In v javni hiši: tam se zdi, preneha biti pohotnica, išče le še zaslužka. Zopet jo vabi mož, ona se boji ljudske sodbe, o- stane. In mi pričakujemo, da jo najde- mo zopet v bolnici, a mesto tega zaide Veročka v ječo. Avtor je zapustil v dra- mi strogo zahtevano razvojno in priča- kovan pot in prehaja v morebitnost, v slučaj, kakor jih smemo nahajati le v romanu. (Hibo, na katero opozarja že kritik Silih). — Zadnja scena pa, ki bi naj bila pretresujoča, ostane aejasna, kajti Veročka se je vrnila, hoče z možem v smrt, ga pusti izpiti strup, sama pa pohiti še enkrat v blato življenja. Konec, ki ni konec... — Iz vsega torej: drugi del zahteva temeljite spremembe.

Pa tudi sicer je treba še marsikaj čr- tati: režiser Bratina je že itak mnogo, mnogo črtal, da je delo moglo uspeti: bilo bi mu le na korist, če bi bil črtal še več. Zanesljivo menim, da je avtor g. režiserju hvaležen, da mu je delo s tem priredil za oder, kajti brez tega bi bilo propadlo in bi ga tudi sijajna, celo pri nas, ki smo v tem oziru gotovo zelo razvajeni, zelo sijajna, četudi brez stro- škov oskrbljena scenerija, ne bila reši- la. — Tako pa sta bila oba večera, ko se je predstavljala ta drama, za igralce in za nekaj publike, gledališka dogodka.

Drugi del publike pa ni spadal v gle- dišče. In zato sedaj besedo o cenzuri: Velika reklama za delo je bila vest, da cenzura delo prepoveduje, nato da si po- mišlja in — končno dovoljuje. Vsi so hoteli videti delo, ki je torej na meji med dovoljenim in prepovedanim. Mo- dernisti so se hudovali, da sploh more imeti cenzura kake pomisleke, morali- sti pa so kovali že načrte, kako bodo v ugodnem trenutku udarili. — Sedaj sta

prišli obe stranki na svoj račun: delo smo videli in je odstavljeno z repertoar- ja. — Cenzuri namreč ni bilo treba izre- či sodbe o delu, temveč sodbo o naši publiku. Celotno delo je namreč globoko etično zasnovano in more gledalca, ki presoja delo v celoti, celo dvigniti v spoznanju, da je strast samo vrtinec, ki mu sicer more zapasti človek, ki pa ni nič proti svetosti onega življenja, ki veruje in se ne boji; a pri nas imamo po večini publiko, ki ne gleda dela v celoti, ki obvisi na posamezni sliki, ki se nasla- ja na posameznem stavku, kar je tem- bolj umevno, ker ji je vse to le neznani svet, o katerem je sicer slišala, a ga še ni videla tako-le pred seboj; tej publiku pa je bilo treba delo zagrniti, saj si tu- di v velemestih izbira publika gledali- šča, enako kakor si izbira repertoar publiko. — Nekoč pa smo rekli, da ne smemo pričakovati slovenskih dramati- kov, dokler nimamo svojega gledališča; radi tega je bila in je naloga slovenske- ga gledališča, da spravi na oder domača dela tudi tedaj, če nastanejo kakršniko- li pomisleki, da lahko avtor svoje delo vidi, ga popravi in raste ob njem. Da se razvije Cerkenik in nam prinese še kaj, in sicer še kaj velikega, to želimo in to z gotovostjo pričakujemo. Ob nje- govem prvenec se mu je naša Talija go- tovo oddolžila.

Dr. P. St.

Iz češkoslovaškega kulturnega življenja.

Leos Janaček.

V veliki dvorani Masarykove univer- ze v Brnu se je vršila dne 28. jan. tl. sve- čana promocija mojstra L. Janačka častnim doktorjem filozofije. Je prvi, ki se mu je podelilo to dostojanstvo Masa- rykove univerze. Dvorana je bila prena- polnjena z reprezentacijskimi osebnost- mi in drugimi odličnimi umetniškimi predstavniki.

Izmed češkoslovaških glasbenikov, ki žive in delujejo v Jugoslaviji, je rektor- rat Masarykove univerze povabil k tej slavnosti g. Emerika Berana, prof. glas- be na moškem učiteljskem v Maribo- ru. G. Beran je bivši učenec velikega mojstra in je bil mnogo let učitelj na konservatoriju, katerega je vodil Jana- ček. Profesor Beran se je odzval častne- mu povabilu ter velikemu mojemu oseb-

no čestital v svojem ter v imenu »Jugo- slovansko-češke lige« in »Mariborskega češkega kluba«.

Promocijsko slavnost so otvorili slu- šatelji konservatorija v Brnu s fanfa- rami ter Smetanovo kantato. Nato je dekan filozofske fakultete prof. dr. Ar- ne Novak izrazil željo proforskoga zbora, naj se veliki mojster Janaček imenuje častnim doktorjem. V daljšem, izbornem govoru je očrtal velike zaslu- ge, ki si jih je mojster stekel za češko kulturno življenje, omenjajoč, da je po- svečal vse moči glasbenemu delu in je njeno ime zaslovelo po vsem svetu. V njegovih delih je posobljen duh Mora- ve, kakor pri Dvořaku in Smetani duh Češke. Naglašal je tudi Janačkove za- sluge za ustanovitev Masarykove uni- verze in naprosil rektorja, naj se izvrši promocija na svečan in tradicionalen način. Rektor univerze prof. dr. Babak je izjavil, da si šteje univerza v čast in ponos, imenovati Janačka svojim prvim častnim doktorjem, kajti v njem je po- sobljen umetniški duh Morave in uni- verza izvrši zgolj svojo dolžnost. Po- zval je promotorja naj izvrši promocijo.

Promotor dr. Beer je koncem obšir- nega latinskega govora izgovoril formu- lo zaobljube. Janaček pa je v njegovo roko položil zaobljubo z besedami »Spondeo ac polliceor«, nakar mu je promotor izročil doktorsko diplomu. — Globoko ginjen se je zahvalil mojster za visoko odlikovanje. Zahvalil se je ne sa- mo zase, temveč za dejstvo, da se je pri- poznala veljava glasbene prosvete. Na- vedel je svoj glasbeni »credo« in navzo- čim kazal pota, po katerih je hodil. Nje- gova tozadavna izvajanja so pričala o veliki njegovi skromnosti. Pri svojih de- lih vpošteval je svojstvo naroda morav- skega, iz katerega se je narodil in v ga- nljivih besedah se je spominjal upliva svojih staršev v Hukvaldu. K mladeži obrnjen je zaklical: »Ko se učite, ustvar- jajte — zadnje je mehanizem brez du- še!« Svoj govor je zaključil s »Slava- klci republik in nje velikemu prezi- dentu«.

S slavnostnim zborom in petjem na- rodnih himen je končala promocija veli- kega mojstra, ki je obenem bila praznik vse umetniško čuteče Morave. Tako je Morava počastila enega najodličnejših svojih sinov.

m Ključ je bil najden minule dni na Aleksandrovi cesti blizu frančiškanske cerkve. Dobi se v našem uredništvu.

m Imejtelji Karadjordjeve zvezde iz staleža podoficirjev, kaplarov in redov naj se javijo do 19. tm. v mestnem vojaškemu uradu na Slomškovem trgu.

m Vojaške dobave. Dne 16. februarja bo pri intendanturi Dravske divizije v Ljubljani licitacija za dobavo 160.000 kg. koruze, med njimi 40.000 kg za garnizijo Maribor in 40.000 kg za garnizijo Slov. Bistrica.

m Pobrežje. Pevsko društvo »Zarja« v Pobrežju priredi v nedeljo 22. tm. ob 4. uri pustno veselico v gostilni gospe Rojko. Vabimo vse domačine in sosede, da nas na ta dan posestijo.

m Otroška maskerada, ki jo priredi ISSK »Maribor« na pusti torko od 15. do 17. ure v veliki Götzovi dvorani, obeta vsem starišem priliko, da nude svojim malim prvovrstno in originalno zabavo. Maskerado dovolijo samo otrokom do starosti 12 let. Vstopnina za deco 3 din., za odrasle 5 din. od osebe. Otroško rajanje ob zvokih sladkih melodij bo gotovo razgrela srca mladih mask, ki bodo našla v pestrem vrvenju samih malih preobilo sreče in veselja. Starišem se bo pa nudila krasna slika nežne zabave in uživanja naših najmanjših ter se pričakuje z njihove strani veliko umevanje za to neprisliljeno, krasno otroško rajanje. — Ob 20. uri zvečer se vrši, kot vsako leto, velika sportna maskerada v vseh Götzovih dvoranah.

m Ribarsko društvo v Mariboru razglašča: V četrtek dne 26. februarja 1925 ob 8. uri zvečer se vrši v Gambrinovi dvorani redni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobrova poročilo o delovanju. 3. Blagajniško poročilo. 4. Članarina za leto 1925. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti. — Anton Novak, tajnik; Viktor Čolič, podpreds.

m Občni zbor društva za podporo revnih učencev se vrši v četrtek dne 19. tm. ob 8. zvečer v prvem nadstropju meščanske šole v Cankarjevi ulici. Vse ude in prijatelje društva prosimo udeležbe. odbor.

m Pevsko društvo »Krilato kolo« priredi dne 21. febr. veselico, ki bo trajala do 4. ure zjutraj, v gostilni »Beli zajec« na Meljski cesti. Za dobro kuhinjo in vino je preskrbljeno. 102

m Kolesarski venček. Kolesarski venček, ki ga je priredil pred dvema letoma tukajšnji kolesarski klub »Edelweiß 1900« je še vsem v dobrem spominu kot ena najprijetnejših zabav v tisti plesni sezoni. Vsled tega je marljivo društvo sklenilo, da priredi tudi letos k sklepu plesne sezone in sicer dne 28. tm. v veliki Götzovi dvorani podoben venček z nekaterimi novostmi. Za godbo bo skrbela železničarska »Drava« in pa še neka salonska kapela. Oba orkestra se bosta potrudila, da bosta nudila največ, kar zamoreta, tako da bo nedvomno vladalo v dvorani najprijetnejše razpoloženje. Na sporedu bodo razne atrakcije kakor pohorska godba, drča itd. V zalih celicah se bodo gostom nudile po zmernih cenah izborne jestvine in prvovrstno vino v steklenicah. Lepa prireditev, ki bo nedvomno dobro obiskana, bo ostala slehernemu posetniku v dobrem spominu. Vabila se bodo razposlala že prihodnje dni.

m Pianist Pepo Winterhalter od dne 11. februarja naprej dnevno v klub-baru. 318

m Ferry Coldas novosti dresure. Govoreči in računačoji psi. Akrobati lovskih seon. Prispejo v ponedeljek dne 16. tm. v klub-bar. 340

Sedaj je dobro!

pravi mož, ko mu je njegova pametna žena hrbet in ude nadrgnila s FELLER-JEVIM BOLEČINE OLAJŠAJOČIM ELSAFLUIDOM. Imate bolečine v udih? Nahod? Glavoboli? Zoboboli? Grče. Trpite na slabosti? Slabem spanju? Nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsafluid, kateri Vam bo v udih dneh dober prijatelj. En zavoj s 6 dvojnatimi ali 2 specialnima steklenicama z zavojnico in poštino za 62 dinarjev pri lekarnarju EUGEN V. FELLER v STU. BICI DONJI, Elsatrg 201, Hrvatska.

Izidi glasovanja v posameznih volilnih okrajih

mariborsko-celjskega volilnega okrožja:
(Ugotovljeno od glavnega volilnega odbora).

Maribor levi breg.

	Stara volilna okrajna	Volilni glas	S L S	Radie	Hartner	Nar. blok	Zagorski	S K S	Komunisti	Nemci	Dr. Ravnik	Dr. Korun	Hribar	M. L. L. L.	U. S. L. L.	Bratji spazari
Cerkvenjak	708	629	571	13	4	17	2	15	—	2	1	—	1	—	—	3
Cermilenjak	287	213	204	4	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Gočova	162	123	121	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarenina	584	410	254	90	1	21	1	31	—	4	2	—	—	1	—	5
Kamnica	521	336	205	52	—	8	5	8	6	37	4	7	—	2	—	3
Krčevina	554	342	100	54	—	53	2	—	5	34	6	51	—	2	1	34
Lajtersberg	354	236	76	83	—	13	1	2	3	28	12	9	3	—	2	4
Maribor I.	834	600	172	62	1	95	2	4	11	111	28	64	1	—	—	49
Maribor II.	882	693	161	51	2	120	3	2	7	108	22	47	—	—	1	68
Maribor III.	860	646	160	46	—	138	4	2	7	96	21	69	1	3	—	99
Maribor IV.	937	658	144	55	1	157	1	3	5	97	47	56	1	3	2	86
Maribor V.	799	601	146	99	1	67	2	1	10	72	35	111	—	3	2	52
Maribor VI.	994	704	148	113	3	70	5	2	36	92	28	131	2	4	1	63
Maribor VII.	657	503	105	95	—	51	3	5	27	51	24	87	2	4	2	48
Maribor VIII.	752	558	100	118	1	59	3	—	29	48	25	96	—	5	1	73
Maribor IX.	622	447	68	86	1	44	2	3	24	40	18	81	2	7	2	60
Nova cerkev	585	318	79	123	—	11	1	33	2	59	1	2	1	1	2	2
Selnica ob Dravi	609	331	132	113	—	8	1	13	20	24	1	24	1	1	—	2
Selnica ob Muri	368	391	228	35	1	21	—	—	—	2	—	3	—	—	—	1
Sp. Sv. Kungota	241	140	76	35	2	10	1	8	2	3	—	1	—	—	1	1
Svečina	197	162	101	7	—	18	1	1	—	32	—	1	—	—	—	1
Sv. Ana	674	524	356	118	2	13	—	2	1	23	1	1	1	1	1	—
Sv. Barbara	532	391	287	60	2	13	3	18	—	3	2	1	—	—	—	2
Sv. Marjeta o. P.	446	288	155	19	—	14	1	86	2	8	1	—	—	—	—	2
Sv. Trojica Sl. g.	401	282	211	12	1	41	1	5	1	3	2	2	1	1	1	1
Sv. Benedikt	612	381	353	10	—	12	—	2	1	—	1	1	—	—	—	1
Sv. Duh na Ostr. vrhu	242	122	58	27	1	8	2	12	2	7	3	1	—	1	2	—
Sv. Jakob	674	457	410	40	3	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Jurij o. P.	249	201	83	49	—	38	—	11	—	11	1	—	1	—	—	2
Sv. Jurij Sl. g.	681	555	515	18	1	9	—	3	2	—	—	1	—	1	—	5
Sv. Križ	244	193	152	9	—	24	—	2	1	3	—	—	—	—	—	2
Sv. Martin p. Vbg.	427	300	260	16	1	14	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Peter	353	270	234	14	—	3	—	15	—	—	—	3	—	1	—	—
Sv. Rupert	205	165	151	3	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1
Št. Ilj v Sl. g.	379	315	215	56	—	27	—	3	1	9	1	1	—	—	1	1
Sv. Lenart	457	330	252	6	—	57	1	3	—	5	—	4	—	—	—	2
Zg. Sv. Kungota	284	199	95	36	2	31	2	13	2	12	2	1	—	2	1	1
19345	13820	7134	1828	29	1299	52	326	207	1033	289	856	18	42	21	681	

Volilni okraj Prevalje.

	Stara volilna okrajna	Volilni glas	S L S	Radie	Hartner	Nar. blok	Zagorski	S K S	Komunisti	Nemci	Dr. Ravnik	Dr. Korun	Hribar	M. L. L. L.	U. S. L. L.	Bratji spazari
Crna	779	525	174	46	—	60	1	8	2	11	6	180	1	35	—	—
Davograd	503	336	75	201	1	12	—	—	—	8	1	2	—	7	3	26
Guštanj	608	439	127	41	1	22	2	—	35	31	4	165	6	5	—	1
Kotlje	171	147	114	8	—	2	1	—	13	3	—	3	—	—	—	3
Libelče	169	151	98	38	1	8	1	1	—	—	3	—	1	—	—	—
Mežica	796	502	123	133	1	62	2	1	12	2	5	51	1	106	1	2
Prevalje	1016	714	330	33	—	20	6	1	9	14	24	236	4	25	—	12
Sv. Danijel	175	146	115	3	—	2	3	—	—	1	15	5	—	—	1	1
4147	2960	1156	503	4	188	16	11	71	70	58	642	13	178	5	45	

Volilni okraj Celje.

Braslovče	472	324	11	—	74	—	46	2	—	3	4	—	—	—	—	8
Breg	624	393	5	1	70	3	6	3	42	8	57	2	17	1	16	
Gaberje	569	199	20	1	98	2	3	3	64	5	151	4	11	1	7	
Celje I.	623	132	9	2	209	1	1	13	126	21	56	1	8	1	43	
Celje II.	623	119	6	1	183	1	—	2	170	27	52	—	2	—	60	
Dobrna	349	317	5	1	15	3	—	1	4	—	—	1	—	—	2	
Gomilovo	172	91	—	—	3	—	3	—	31	1	—	—	—	—	46	
Griže	336	140	10	—	85	—	33	8	2	2	43	2	7	—	2	
Frankolovo	213	163	26	—	19	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	
Dramlje	224	101	—	—	60	—	60	—	2	1	—	—	—	—	—	
Kalobje	242	118	115	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Novacerkev	216	116	70	2	8	—	11	1	3	—	5	—	—	—	—	
Polzela	339	288	7	—	22	—	—	1	1	2	15	—	2	—	1	
Petrovče	356	149	10	—	20	—	29	1	1	1	16	—	25	—	4	
Sv. Jurij I.	132	64	8	—	53	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	
Sv. Jurij II.	491	359	44	—	49	—	8	12	1	1	7	—	1	—	8	
Sv. Jurij ob Taboru	300	216	2	1	7	2	68	2	—	—	—	—	—	1	1	
Sv. Lovrenc p. Prožinu	161	120	14	—	6	1	—	1	2	1	9	—	6	—	1	
Sv. Pavel pri Preb.	391	190	21	—	29	2	49	17	2	2	22	1	7	—	49	
Sv. Peter S. d.	270	216	9	—	25	2	2	1	5	—	5	—	2	—	3	
Škofjvas	493	318	22	1	41	—	3	—	16	3	87	1	1	—	1	
Šmartno	220	205	4	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Teharje	407	252	13	1	17	—	2	—	15	—	64	2	32	2	7	
Vel. Pircica	411	317	33	1	4	2	4	14	1	—	—	—	—	—	35	
Vojnik	237	149	5	1	38	1	2	1	38	—	1	—	1	—	—	
Vransko	396	298	7	3	52	—	25	—	—	—	5	—	2	—	3	
Žalec	343	167	21	1	25	2	76	4	4	—	14	1	3	1	24	
9610	5631	497	19	1233	25	466	88	499	79	614	15	127	7	330		

Volilni okraj Konjice.

Čadram	612	439	274	12	1	51	1	--	--	25	2	68	2	1	--	1
Hudina	227	119	94	22	--	2	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kebelj	144	119	112	--	--	2	1	1	1	--	--	2	--	--	--	--
Konjice I.	553	372	232	36	1	20	6	11	4	57	2	--	--	--	--	2
Konjice II.	472	407	179	9	--	71	1	1	--	129	4	1	--	3	--	2
Loče	592	414	233	4	--	29	3	2	5	119	--	9	--	6	--	4
Prilova	347	291	263	9	--	3	--	1	4	6	--	4	--	--	--	1
Stranice	161	105	73	1	1	18	2	36	--	11	1	1	--	1	--	--
Sv. Kunigunda	263	183	164	2	1	7	--	--	1	3	1	3	--	--	--	1
Sv. Florijan	253	139	100	17	--	5	1	14	1	1	--	--	--	--	--	--
Sv. Jernej	250	219	167	10	1	15	1	1	2	19	--	1	--	2	--	--
Spitalič	306	185	123	2	2	42	--	1	4	9	1	--	1	--	--	--
Vitanje	411	228	131	16	--	32	--	2	--	41	--	1	1	--	1	--
Zreče	305	212	134	25	2	37	--	2	1	4	--	6	--	--	1	1
	4695	3425	2239	164	9	334	17	73	23	427	11	97	4	13	2	12

Nekdanja „Nemška hiša“ v Celju.

Zakon in pravo ter njih uporabljanje.

(Iz praviških krogov).

Minule dni so avstrijski poslanci Klemann, Graier, Angerer in tov. vložili v dunajskem »Nationalratu« o strogo interpelacijo radi »ropa« (wegen des »Raubes«) Nemške hiše v Celju. Obtožili so našo državo, da divje preganja manjšine in jim dela vse mogoče krivice. Zahtevali so, da naj se avstrijska vlada pritoži na Društvo narodov. V odgovor na nemško perfidnost prinašamo strokovnjaško mnenje o pravilnosti sklepov glede »Nemške hiše« v Celju, s čimer so stvarno in jasno zavrženi politični manevri graških in dunajskih slavofobov, temeljito lekcijo pa so dobili tudi domači Nemci.

Uredništvo.

»Cillier Zeitung« je objavila dne 15. jan. 1925 pod naslovom »Zur Wegnahme des Deutschen Hauses«, Gesetz, Recht und deren Anwendung« pri nas veljavno društveno pravo, prevzeto iz stare avstrijske dobe in iz naše Vidovdanske ustave, nadalje izvlečke iz pravil nekdanjega društva »Deutsches Haus« ter k ustamovitvi nepripuščenega društva »Union«, v kolikor se nanašajo na upravo društvenega premoženja. Na to hoče na podlagi neke odločbe avstr. državnega sodišča svetu predočiti, kako upoštevajo naša oblastva pridobljene pravice in uporabljajo zakone. V zvezi s tem ponatisne tri oblasvene odloke o prepovedi ustamovitve društva »Union« ter o pravnem prehodu premoženja »Deutsches Haus« na »Celjski dom«.

S to enostavno posvedočbo pri nas veljavnega društvenega prava, z golim naštevanjem paragrafov in s ponatisenjem nekaterih oblasvenih odlokov, hoče »Cillier Zeitung« naša državna oblastva pred javnostjo kompromitirati, češ, da postopajo napram Nemcem enostransko in da se ne ozirajo na njihove pridobljene in postavne zajamčene pravice. Da bi ji to bilo lažje, citira neko odločbo bivšega avstrijskega državnega sodišča od 26. oktobra 1878 št. 20, ki ugotavlja, da je po čl. 12 drž. osn. zak. od 21. dec. 1867 avstr. drž. zak. št. 145 vsakemu avstr. državljanu in potemtaka tudi vsaki juridični osebi postavno zajamčeno, da sme ne samo društva ustanovljati in k društvu pristopati, ampak tudi da ima pravico, da se dosedanje pravno stanje in od države odobrena organizacija že obstoječega društva ne sme spremenjati, vsaj v kolikor se tiče najvažnejših določb pravno obstoječe organizacije kakega društva. Radi tega se sme duhovno oblastvo (Geistliche Behörde), katero opravlja po društvenem statutu kako društvo, pritožiti radi kršenja društvenih pravic pri državnem sodišču, ako je oblastvo na protizakonit način odredilo predajo (Übergabe) društvenega premoženja.

To določbo, katere besedilo je očitvidno ni prijalo, ker se nanaša na upravo društvenega premoženja, je tendenciozno izpopolnila z besedilom neke druge odločbe državnega sodišča (objavljene pod št. 220), ki določa, da sme vsakdo, ki ima po društvenih pravilih pravico, da upravlja društveno premoženje, pri državnem sodišču izpodbijati radi kršenja društvenih pravic oblasvene ukrepe, s katerimi se je na nezakonit način odredila predaja društvenega premoženja kakemu državnemu oblastvu.

To je jedro obeh določb nekdanjega državnega sodišča, posnetih iz avtentičnih virov avstrijske politično-upravne stroke, na podlagi katerih hoče »Cillier Zeitung« našim oblastvom očitati kršenje društvenega zakona in pridobljenih pravic.

V naslednjem hočemo dokazati, kako jalova in prazna je pravna podlaga njenih odločb avstrijskega državnega sodišča za slučaj nemške hiše v Celju. Kakor znano, je bil namen društva »Deutsches Haus« sezidati, vzdrževati in upravljati v Celju hišo, v kateri bi se naj zbirali Nemci iz Celja in okolice brez razlike stanu. Ta hiša bi naj pospeševala njihova stremljenja v družabnem znanstvenem in umetniškem oziru s tem, da sprejme pod svojo streho nemška društva in jim priskrbuje nemška izobraževalna sredstva, prireja zbirke, predavanja, predstave in druge svečanosti.

S tem društvom so celjski Nemci zavzeli napram tujakšnemu slovenskemu življu izjemno stališče, ki je bilo naperjeno proti mirnemu sožitju z istim, radi

česar je imelo to društvo demonstrativno značaj. Taka društva pa je judikatura avstrijskega državnega sodišča perhoroscirala ter jim odrekla pravico do obstoja. Z odločbo z dne 16. aprila 1883 je namreč avstrijsko državno sodišče izreklo, da glasbeno družabno društvo, ki demonstrativno nasprotuje mirnemu sožitju prebivalstva, nima pogojev za svoj pravni obstoj (Ein musikalisch-geselliger Verein, welcher sich einer demonstrativen dem friedlichen Zusammenleben der Bevölkerung abträglichen Haltung schuldig macht, entspricht nicht mehr den Bedingungen seines rechtlichen Bestandes). Šlo je namreč za slovensko društvo v nekem na pol nemškem mestu na Češkem, katero je po svojih pravilih gojilo samo slovaško pesem in glazbo ter na tak način vzbujalo in povzdigovalo med svojimi člani narodno zavest in ponos. Naenkrat pa so si nemški someščani začeli domišljevati, da je to njihovemu življu nevarno in so radi tega proglasili društvo za narodno demonstrativno in sebi sovražno.

Z ozirom na to so predlagali razpust tega društva in pristojno politično državno oblastvo je njihovi prošnji ugodilo.

Nam vsem je še v spominu, kako napeete razmere so bile svojčas v Celju med tamkajšnjim domačim prebivalstvom baš radi društva »Deutsches Haus«, ki se je v enakem smislu, toda v nemškem duhu udeleževalo na slovenskih tleh, in da so imeli celjski Nemci pri znanih septemberskih dogodkih leta 1908 svoje zavetišče ravno v tamkajšnji nemški hiši, od koder so organizirali in vodili vse celo noč trajajoče napade in izgrede proti Slovincem.

Že iz tega dejstva v smislu ravnokar citirane odločbe avstrijskega državnega sodišča je bil obstoj tega društva nedopusten in bi se moralo, če bi bila avstrijska državna oblastva le količički pravilna in dosledna, razpustiti takoj po septemberskih dogodkih leta 1908. Toda tega avstrijskega politično-upravne oblastva niso storila, ker jim je šlo le za to, da na vsak način obdržijo vladajočemu nemškemu narodu med slovenskim ljudstvom prevladujočo pozicijo. To pa je nasprotovalo mirnemu sožitju in kulturnemu razvoju slovenskega naroda. To je pomenilo zanj krivico, katere se vkljub sodstvu najvišjega upravnega sodišča v duhu člena 19 drž. posl. zakona od 21. decembra 1867 avstr. drž. zakon št. 142 nikakor ni mogel obraniti, ker nemški narod ni hotel pod nobenim pogojem izpustiti iz rok svoje nadvlade. In v tem smislu je delovalo društvo »Deutsches Haus« pod zaščito državnih oblastev, dokler niso padli Habsburžani in se ni zrušila nadvlada nemškega naroda v Avstriji. V novi narodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je osnovala leta 1918, pa ni bilo več mesta, da bi se ščitilo to, kar je bilo prej evidentno proti slovenskemu življu. Okoliščine, v katere je zašlo delovanje društva »Deutsches Haus« po prevratu brez svoje krivde, so neminovno zahtevale, da se to društvo razpusti. Tudi za ta primer nam je znan slučaj iz avstrijske judikature, da se namreč sme razpustiti društvo, ki je brez svoje krivde samo radi spremembe zunanjih okoliščin izgubilo pogoje za svoj pravni obstoj. Avstrijsko državno sodišče je namreč 24. januarja 1877 izreklo sledeče: Die Auflösung eines Vereins mit Berufung auf den § 24 des Vereinsgesetzes darf auch dann erfolgen, wenn derselbe ohne sein Zuthun und Verschulde, lediglich infolge der Gestaltung der äusseren Verhältnisse, den Bedingungen seines rechtlichen Bestandes nicht mehr entspricht.

Poleg teh zakonito utemeljenih razlogov, na podlagi katerih je oblastven razpust društva »Deutsches Haus« že v popolnem skladu z normami avstrijske pravne judikature, pa govorijo za ta razpust še drugi večji razlogi revolucijskega značaja. Mi smo imeli namreč s svojim narodnim osvobođenjem in ujedinenjem po revolucijskem pravu samem svo pravico, da podremo na svojem ozemlju vse nemške privilegirane pozicije, katere so imeli Nemci pri nas tudi v kulturnem pogledu. Če bi to storili s celjsko nemško hišo takrat, česar nismo storili, bi smatrali to Nemci za popolnoma samo ob sebi umevno, za nekaj absolutno veljavnega in z ozirom na revolucijskega značaja našega narodnega osvobođenja tudi za nekaj absolutno potrebnega, a danes, ko naša oblastva na-

stopajo proti nemškim društvom na podlagi še sedaj veljavnih starih avstrijskih zakonov in v duhu avstrijske politično-administrativne judikature, pa nam hočejo pred svetom očitati, češ, da jih mi zatiramo, da jim jemljemo njihove kulturne institucije in gazimo njihovo pridobljena kulturna prava. Da, še več, grozijo celo z društvom narodov.

Ali ni to višek hudobije in zlobe?

Konec svojega skrupalnega odstavka »Die Anwendung des Rechtes in der früheren Monarchie«, ki ni v nikakoli pravni in logični zvezi z dejanskim položajem glede društva »Deutsches Haus«, je »Cillier Zeitung« še citirala odločbo avstrijskega državnega sodišča od 23. febr. 1880, glasom katere spadajo zahtevki proti premoženju razpuščenega društva pred forum rednega sodišča. Če je tudi to prepisal njen jurist iz zbirke normativnih odločb avstrijskega državnega sodišča, potem vsaj ve, kam se ima obrniti če ima kako privatno terjatev ali kaj podobnega do premoženja razpuščenega društva »Deutsches Haus«; izvajati pa iz te odločbe ne more za se nikake pravice, da bi mogel društveno premoženje sodnijskim potom reklamirati zase.

Komu torej pripada premoženje razpuščenega društva »Deutsches Haus«?

Glasom § 15. društvenih pravil »Deutsches Haus« bi moralo vse premoženje tega društva, ko je bilo pravomočno razpuščeno, pripasti »Südmark«. Delovanje tega društva pa je bilo, kakor znano, v tuzemstvu zabranjeno in vse njegove podružnice razpuščene, ker je njih statutarčen namen nasprotoval namenu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (naredba poverjeništvu za notranje zadeve od 2. junija 1919). Proti tej naredbi deželne vlade za Slovenijo ni protestirala niti »Südmarka« niti njeni zastopniki v tuzemstvu, ker so vedeli, da društvo, čegar namen je bil samo raznarodovanje slovenskih narodov v Avstriji, ne more obstajati in delovati v svobodni državi Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tega so se zavedali tudi takrat, ko je bilo društvo »Deutsches Haus« razpuščeno in je šlo za to, kdo bo naslednik njegovega prejšnjega premoženja. In res se ni nikdo pojavil, ki bi skušal to premoženje reklamirati za »Südmark«, pač pa so se ga hoteli ga celjski Nemci polastiti sami potem neke fingirane kupne pogodbe, katero so potem naša sodišča kot nezakonito razveljavila. Ker s tem torej ni šlo, so poskusili celjski Nemci priti na drug način do premoženja »Deutsches Haus«. Ustanovili so si v to svrhu društvo »Union«, čigar pravila so se v glavni točki, kjer se je govorilo o namenu društva, popolnoma krila s pravili nekdanjega društva »Deutsches Haus«. Obenem je bil namen društva »Union« prevzeti v last njegovo premoženje, pred vsem društvom dom »Hotel Union« ter ga upravljati.

Veliki župan mariborske oblasti pa pravil društva »Union« ni potrdil, ker se je društvo brez pravnega naslova proklamiralo za pravnega naslednika društva »Deutsches Haus«, ne da bi se v obče spustil v vprašanje, v koliko so ta pravila demonstrativnega značaja proti slovenskemu življu v Celju in v koliko nasprotujejo mirnemu sožitju tamkajšnjega prebivalstva. Jasno je kot beli dan, da bi jih z ozirom na zgoraj citirane razsodbe bivšega avstrijskega sodišča nikdar ne mogel odobriti. Njegov odlok je potrdila tudi beograjska vlada, ki je, kakor znano, našim državljanom nemške narodnosti jako naklonjena.

Kaj je torej s premoženjem društva »Deutsches Haus«? § 27. društvenega zakona od 15. decembra 1867 avstr. drž. zak. št. 134 določa samo, da mora razpustitveno oblastvo glede društvenega premoženja uvesti primerne zakonite odredbe (... sind in diesem Falle bezüglich des Vereinsvermögens von den Behörden die angemessenen gesetzmässigen Vorkehrungen einzuleiten). Kako se naj pri tem postopa, ni nikjer jasno določeno; literatura je v tem oziru jako pičla. Pfaffova »Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch für das Kaisertum Österreich« iz l. 1913 pravi sledeče: Juridische osoba preneha, ako jo državno oblastvo razpusti, ali pa če nima več premoženja. V tem slučaju določajo ponajvečkrat pravila, kaj se naj v slučaju razpusta zgodi z društvom premoženjem. Ako pa manjka kaka tozadevna določba, mora država uporabiti premoženje za sličen namen (Eine juristische Person endigt

entweder durch staatlichen Aufhebung oder durch Untergang des Vermögens. Meist bestimmen die Statuten, was im Falle der Auflösung des Verines mit dem Vermögen zu geschehen habe. Wenn eine solche Bestimmung fehlt, so wird das Vermögen vom Staate einem ähnlichen Zweck zuzuführen sein).

Kakor zgoraj omenjeno, je »Südmarka« kot statutarčen naslednik razpuščenega društva »Deutsches Haus« v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev pravno prenehala in se radi tega ni moglo na njo ozirati, ko se je razpravljalo o tem, komu se naj izroči to premoženje. Premoženje društva »Deutsches Haus« je ostalo potemtakem brez pravnega naslednika ter je smelo z njim razpolagati samo državna oblastva. Ker se nimamo mi v svoji novi državi nikakih tozadevnih normativnih določb, so morala naša oblastva postopati v smislu pravnih norm, ki smo jih prevzeli iz stare Avstrije. Premoženje se je v duhu zgoraj citiranih norm moralo izročiti nekemu, ki ga bo uporabljal v sličen namen. Ta namen pa ni smel nasprotovati bistvenim temeljem naše države in ni smel biti naperjen proti enemu delu našega naroda. Naša državna oblastva niso smela razpolagati z njim v prid države in ga tudi niso smela uporabiti proti narodnostnim interesom nekdanjih ustanoviteljev in naših sedanjih polopravnih državljanov, ker doba naše revolucije, ko smo podirali nadvlado nemškega naroda nad slovenskim narodom, spirajoč se samo na problem narodove biologije brez ozira na nekdanje obstoječe pravno stanje je bila s sprejetjem vidovdanske ustave končana.

Veliki župan mariborske oblasti je vse to vpošteval in ni niti v najmanjši meri kršil pridobljenih in ustavno zajamčenih pravic celjskih Nemcev, nasprotno dal jim je z nova polno priliko kulturnega udejstvovanja, katero pa mora biti, najsi to gospodje okoli »Cillier Zeitung« hočejo ali ne, v polnem skladu s suverenim pravom slovenskega naroda na njegovi zemlji. Separatističnega kulturnega udejstvovanja med slovenskim narodom in gospodarsko-kulturnega podjarmljevanja, kakoršnjega so bili Nemci navajeni pri nas iz predvojnne dobe, pa naša politična oblastva ne morejo dopustiti. Z ozirom na to je odredil veliki župan mariborske oblasti, v svesti si velike odgovornosti napram naši državi in vsemu inozemstvu, da se premoženje razpuščenega društva »Deutsches Haus« izroči društvu »Celjski dom«, katerega namen je po § 1. pravil pospeševati in gojiti idejo strpnosti in sporazuma med domorodnim celjskim slovenskim in nemškim meščanstvom. V to svrhu naj bo »Celjski dom« središče vsega družabnega, znanstvenega, umetniškega in sploh kulturnega življenja mesta in okoliškega prebivalstva jugoslovanskega državnega mišljenja brez ozira na stan in narodnost. Zato bo društvo »Celjski dom« podpiralo stremljenja vseh nepolitičnih slovenskih kakor nemških društev, ki marijo na to, da se pribavijo izobraževalna sredstva, sestavijo zbirke, prirediti predavanja, razstave in predstave in druge slavnosti, in bo skušalo pridobiti in ruditi dom, v katerem se more osredotočiti vse dosegi teh ciljev služeče delovanje.

Ali je veliki župan s tem kršil zakon? Ali je mogel izročiti premoženje društva »Deutsches Haus« v kak drug namen, ki bi bil bolj sličen prvotnemu društvenemu namenu in ki bi bil tudi v polnem skladu z duhom vidovdanske ustave? Ali ni veliki župan postopal popolnoma v duhu starih avstrijskih norm,

Če ne bi šlo maloštevilnim celjskim Nemcem v predležčem slučaju samo za užaljeno samoljubje, ker jim je revolucija našega narodnega osvobođenja in ujedinenja onemogočila vse peklenske načrte, katere so imeli pod Avstrijo v zvezi z nemško »Südmarko« z našim narodom, potem bi morali pravici na ljubo pridobiti v svojem glasilu tudi oni paragraf iz pravil društva »Celjski dom«, v katerem se govori o namenu tega društva.

Seveda, če bi to storili, bi morali tudi priznati, da so naša politična oblastva postopala v zadevi društva »Deutsches Haus« popolnoma pravilno ter v smislu obstoječih zakonov in v duhu pravnih norm, ki so jih naša oblastva prevzela iz Avstrije.

Kultura in umetnost.

x Mestno gledališče v Celju. Po daljšem odmoru so uprizorili v torek, dne 10. tm. domači celjski igralci pod režijo g. Ferleza veseloigro »Španska muha«. Posamezni igralci so svoje vloge sicer jako dobro rešili, vendar pa je potek cele igre in pa tudi uprizoritve sama napravila na občinstvo utis, da bi bilo lahko še v marsikaterem oziru boljše. Občinstvo se je pa, zlasti na galeriji, zelo dobro zabavalo. Želeli bi, da nam mestno gledališče nudi v kratkem času zopet kako resnejšo predstavo.

x Narodna enciklopedija srpsko-hrvatsko-slovenačka. Beograjski vsučiliščni profesor Stanojevič se je lotil težkega dela, da ustvari Jugoslovanom toliko pogrešano narodno enciklopedijo, ki bo vsebovala vse, kar je treba znati o naši državi in njenem prebivalstvu, oziroma, kar človek išče, kadar mu je potreben kak podatek. Urednik je zbral okoli sebe najodličnejše jugoslovanske strokovnjake, ki bo vsak iz svoje stroke zbral in obdelal to, kar spada v okvir take enciklopedije. Med sotrudniki so naši pisatelji, zgodovinarji, prirodoslovci in narodni gospodarji; častno so zastopani tudi Slovenci. Upati je tedaj, da nam bo Bibliografski zavod d. d. v Zagrebu, ki je prevzel založbo, izdal morda že tekom letošnjega leta to velikopotezno delo, ki ga ne bi smelo manjkati v nobeni naši knjižnici, v nobenem večjem uradu, pri nobenem inovitejšem posamezniku. Narodna enciklopedija bo izhajala v zvezkih po 7 pol velike oktav. Obsegala bo 16 zvezkov, ki bodo tvorili dve knjigi. Izdana bo v cirilici in v latinici posebej. Za Slovenijo je prevzel poverništvo g. Josip Sajc v Ljubljani, Mestni trg 25.

x Slovenščina na našem odru. Iz občinstva smo prejeli: Če sploh kje, moramo zahtevati v gledališču, da se govori čista in pravilna slovensčina. Ako je bila potrebna upeliava Stajercem popolnoma tujega in mrzkega polglasnika, se mi zdi mnogo nujnejše, da se igralci končno sprijaznijo tudi s temeljnimi pravili slovenskega oblikoslovja in slovenske skladnje. Zdi se mi, da je našim igralcem neznan ali vsaj brezpomembna pravilna raba povratnega svojilnega zaimka in rodilnika v nikalnih stavkih. Za vzgled navajam nekaj nepopolnih stavkov, ki sem si jih zabeležil pri predstavi »Sladkosti rodbinskega življenja«: »ne odložiti na prej najino orožje«, »simam se zahvaliti za najlepši trenutek v mojem življenju«, »da se odpravita z vajino ženo od tod«, »poprej si ti zaigral tvoj denar v klubu« itd. Tedaj v eni besedi po dvoje kardinalnih napak! Kdor dela take napake, greši proti duhu slovensčine.

x Radniška zaščita. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je sklenil obdržati svoj službeni organ »Radniška zaščita« še naprej, ga pa obenem reorganizirati v socialno-politično revijo, ki bo s teoretične in praktične strani obravnavala vse probleme iz področja socialne politike. Uredništvo je prevzel dr. Božidar Adžija. Revija bo izhajala enkrat v mesecu. Naroda se na naslov: Središnji urad za osiguranje radnika, Zagreb, Preradovičeva 44 II.

x Planinski Vestnik prinaša v februarški številki nadaljevanje Jugove razprave o plezalnih turah v Kamniških alpah ter prispevke J. Mlakarja, J. Kogovška in J. M. Mimo tega veliko drobiža, ki bo zanimal vsakega planince in drugega prijatelja lepe narave. List toplo priporočamo.

x Ročni zemljevid »Prekmurje in Medjimurje«. V založbi društva »Učiteljski dom v Mariboru« je izšel tretji ročni zemljevid Mariborskega okrožja »Prekmurje in Medjimurje« v merilu

1:150.000 risal Slavoj Dimnik, litografija in tisk Mariborske tiskarne d. d. Ta zemljevid, ki je izdelan v sedmerobarvnem tisku, je prvi natančno izdelani zemljevid teh nam Slovincem še malo znanih krajev. V zemljevidu so razvidni kraji sedeži občin, šol, katoliških in protestantskih župnij, dalje pošte, prometne zveze, industrijske naprave, vse vodovje in hrabrovje. Zemljevid, ki je bil nujno potreben, bo dobrodošel šolam, domačinom in tujcem. Zemljevid, ki je lično delo domačega podjetja, plastično risan v primerni obliki stane v podrobni prodaji 10 din., ter ga je dobiti po vseh knjigarlah ali pa direktno pri založništvu in ga toplo priporočamo. Naknadno bo izšla k temu zemljevidu kratka brošura z opisom, statističnimi in kulturnimi podatki teh krajev.

x Prva slovenska kritična revija »Kritika« izide v kratkem z jako aktualno vsebino. Vsebovala bo načelne članke in kritične referate ter ocene o celokupnem slovenskem kulturnem udejstvanju. Posebno paznjo bo posvečala umetnostnim dogodbom, zlasti literaturi, slikarstvu in kiparstvu, muziki in oderški umetnosti. Cilj ji bo nepristransko, toda odločno ocenjevanje vseh važnih kulturnih pojavov med Slovinci. Urejanje revije je poverjeno g. Josipu Vidmarju.

x »Nova Evropa«. 5. številka prinaša C.-ov članek: »Politika in umetnost ter daljše poročilo o aferi »Putnik«. Dalje piše I. Belin o volilni statistiki, M. Jakšič o knjigi Vl. Margana ter Sinovčić o študiju naših dijakov v U.S.A. — Ob istem času je izšla posebna številka »Nove Evrope«, v kateri je podana vsebina 150 številke te reprezentativne revije. Iz 47 strani obsegajočega seznama prispevkov, ki so bili objavljeni od leta 1920 do zaključka lanskega leta, posnemamo, da so sodelovali pri tej reviji in po večini še sodelujejo najodličnejši jugoslovanski in nekateri inozemski intelektualci. V 10 knjigah »Nove Evrope« v zbrani pravi zakladi gradiva bodisi aktualne bodisi trajne vrednosti iz najraznovrstnejših panog in strok; osobito politični zgodovinar, ki bo nekoliko pisal o prvih letih Jugoslavije, bo moral čisto listati po teh 150 številkah »Nove Evrope«, v katerih se zrcali jugoslovanska politična, socialna, ekonomska in kulturna sodobnost.

x Vino in voda. Prepričani smo, da v spetih. Za 3glasni zbor in dvospev s spremljevanjem klavirja ali harmonija. Priredil A. H. Kosi, šolski ravn. v Središču ob Dr. — To je naslov skladbe, naslanjajoče se deloma na znano narodno melodijo, ki si bo radi svoje melodioznosti na mah osvojila srca naše mladine. Osnovnim šolam in izobraževalnim društvom skladbo za njih javne prireditve toplo priporočamo. Debi se pri skladatelja v Središču in v vseh večjih knjigarnah.

Xavier de Montepin:
Skrivnost rdeče hiše.

Roman iz francoskega življenja. 10
— Kaj meniš?
— Ne vem, sicer bi te ne vprašal.
Ne, prijatelj, meni ni nič.
— Zares ne?
— Zares.
— Torej nisi nesrečen?
— Pa kaj bi bila nesrečna, ko pa si ti dober z mano.
— Ali res, Margerita?
— Ne umejem te, kako še moreš o tem dvomiti.
— Torej lahko upam, da bo spet napojil dan, ko te bom videl tako veselo, kakor si bila nekoč?
— Prepusti to času, ki bo zacelil moje rane; tolažila se bom s tem, da je mati v nebesih in da me odondot blagoslovlja. Ne dvomi: Spet bo prišel dan, ko se bom lahko smejala.

— Bog daj, da bi prišel že knuin! — je pomislil poveljnik in nato dejal: — Ali hočeš, da se malce sprehodiva po mestu?

— Saj veš, da storim vse, kar hočeš.
— Ali želiš sams na sprehod.
— Da, prijatelj.
— Tedaj se pa pripravi.

Ta slika domačega življenja grofa in grofice de Ferney se je ponavljala z malimi izjemami dan za dnem.

Tako je napočila spomlad in mlada so-proga je postala nekoliko veselejša.

Delo na vrtu in gojitev cvetlic jo je razvedrilo.

Grof de Ferney jo je popeljal na nekaj tednov v Švico. Pogled na veličastno vzvišeno prirodo jo je silno dojmil; postala je živahnjša in so ji jela lica zopet rdeči.

V Ženevi sta se namerila na fantka, ki je vodil tri bele hribe, nudeč jih mimogredočim po dvajset frankov. Margerita je zaprosila grofa, naj ji kupi eno od teh živalic. Grof ji je željo izpolnil. Nadelo sta mu ime Sibby.

Tako so minevali dnevi in meseci, drug podoban drugemu. Ni se pripetilo prav nič, kar bi bilo vredno omembe. Nekega dne pa je Gibby vpletel v to enolično življenje tujega popotnika, ki smo ga že spoznali, predno smo razvili pred čitatelji življenjsko sliko Margeritine mladosti in njene matere. Bil je Henry Varner.

XXIX. Prvo pismo.
V času, ko se je Henry Varner odločil, da se ne bo odpeljal s poštnim vozom, ki ga je nestrpno pričakoval, ter ko je dal zanesiti prtljago v restavracijo »pri Magdaleni«, je odšel proč od urada. Uradnik je sumljivo zrl za njim in mrmrljal: »Ta človek se vede, ko da bi bil izgubil pamet. Mi pa bi vprašali: »Pamet ali srce?«

Naj nam mesto njega govori pismo, ki ga je pisal Henry Varner svojemu prijatelju:

»Zelo se boš čudil, dragi prijatelj, ko boš prejel to pismo s potovanja, ker veš, da ni moja navada, pisati pisem med potjo; posebno pa se boš čudil, ko boš videl, iz kakega mesteca prihaja to pismo.

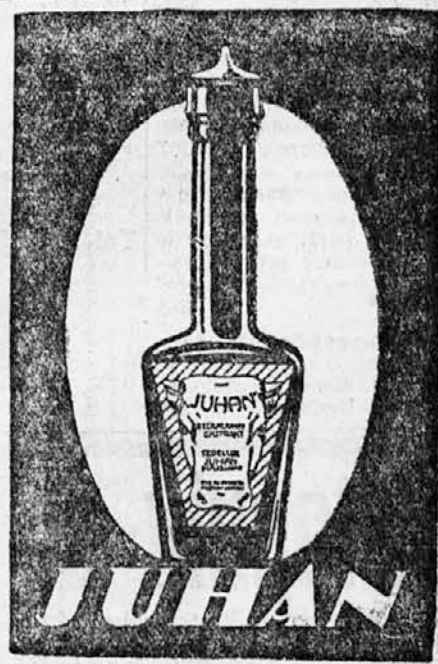
Predno ti pišem obširneje, boš mislil, da sem si zlomil nogo in da ti pišem iz postelje. Le potolaži se, sem popolnoma cel in zdrav, le neprilika me je ustavila v majhnem mestecu dvajset milj od Pariza. Sedaj pa poslušaj: Pred štirinajstimi meseci sem odšel — to itak veš — iz Pariza, čigar fini menuji in lepe grešnice so me jele dolgočasiti in sem krenil na umetniško potovanje. Napotil sem se v Italijo, Alžir, Carigrad in Grčijo. — Program sem prilično vestno izpolnil in sem se pred dobrim mesecem zdrav in zadovoljen izkreal v Marseilli. Vendar pa me je dolgo potovanje utrudilo in sem hotel preživeti še nekaj tednov v Plombièresu. Pred štirimi dnevi sem sedel na voz, ki me je odpeljal v Vesoul; odtod sem hotel še tistega večera dalje proti Parizu, ali zgodilo se je po znanem pregovoru: Človek obrača, Bog obrne. Zvečer je prispel poštni voz, a tako poln, da zame ni bilo niti najskromnejšega kotička. Prihodnji dan je prispel na pol prazen voz, pa kljub temu nisem odpotoval in še ne vem, kedaj bom odpotoval.

toval. Vzrok je — ljubezen. Začelo se je vse skupaj s pasjo zgodbo, kakšen pa bo konec — vedi Bog.

Nato opisuje Varner podrobno prizore, ki se našim čitateljem že znani.

Nadaljeval pa je svoje pismo tako-le: »Sedaj je jasno, da mi je predpisana zgolj ena pot, da namreč ubijem v sebi kal te ljubezni, sedem na voz in odpotujem v Pariz, tam pa poiščem pol dušeta žensk, katere ne vprašujejo po resnični ljubezni. Z njimi bi se dalo pokbačati zadnjo sled te ljubezni.

Če bi bil Ti na mojem mestu, bi se ravnal po tem receptu. Tudi jaz sem bil izprva tega mnenja, potem pa sem se vprašal: čemu? Predobro poznam in vem, da bi se bil kmalu vrnil nazaj in poiskal Margerito. Naj stane, kar hoče — ostal sem tu. Tako sem si vsaj prišedel dolgočasno potovanje na poštnem vozu. Ali hočeš izvedeti, kaj pričakujem in čemu se nadejam? No, odgovor ni tako preprost in lehak. Jasno je kot beli dan, da pričakujem in se nadejam tega, kar zahteva narava in kar vsak zaljubljeni mož išče pri Evini hčeri. Toda — ali bom uspel? To je drugo vprašanje. Nisem nič preveč prepričan o izvedljivosti svojega načrta, četudi se zdi, da ni nič lažjega človeku take vnajnosti in takih izkušenj kot sem jaz, pridobiti srce mlade osemnajstletne žene, ki jo je kruta usoda sparila z nadležnim, zlovolinim starcem. Oh, ko bi poznal moje malo grofice, bi rad verjel, da se v njenem prelestnem telesu skriva čista duša! Dobro veš, da ni nič težjega nego zapejati pravičeno in res pošteno ženo. Tudi če se ponašamo pred svetom kot nepremagljivi Doni Juani, je vendar treba priznati, da se moramo preklicano boriti, predno prodremo skozi prva vrata v trdnjavo, ki je bila že pri prvem napadu ali že prej izobesila belo zastavo. Vrhu tega sem mnenja, da stari medved beži in čuva svoje mlado ženo kakor skopuh zaklade. Edina reč, ki govori v tej zapleteni pustolovščini v mojo korist, je dejstvo, da to mlado bitje ne more ljubiti sivolasnega starca in bo samo priroda prisilila Margerito k temu, da bo poklonila srce drugemu, mlajšemu. Pa čemu bi jaz ne bil ta drugi?

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa
Blago za pohištvo
Posteljno perje
po izvanredno niskih cenah v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gospodarska ulica št. 20
(Pirchanova hiša)
Svoboden ogled
Ceniki brezplačno!

POZOR! DAME! POZOR!
Zopet so došli najnovejši Pariški in Dunajski vzorci za pomlad, Novi Tagal in Pikot po najnižjih cenah. Moški klobuki in Panama se vedro sprejemajo v popravila in čiščenje samo
Aleksandrova cesta št. 32
Cene zmorne Postrežba točna!
307 se priporoča **IVAN KVAS.**

Gospodinje! Peri z zrakom!
Usojamo si tem potom p. n. gospodinjam vlnudno naznaniti, da se od sedaj naprej dobi naš pralni aparat
„REFORMATOR“
tudi pri tvrdki
364 **PINTER & LENART, MARIBOR, Aleksandrova cesta.**
Da je aparat res prvovrsten, je najboljši dokaz to, da je po njem ogromno popraševanje v vseh državah.
Na Dunaju samem se ga je v nekaj tednih prodalo čez 20.000 komadov. Dokazi na razpolago.
A. Vydra & drug, zastopstvo, Maribor, Orožnova ulica št. 11

Flor nogavice
Din. 38
Anica Traun, Maribor
Grajski trg 1.

Moderne nosilke
mask izdeluje 324
FOTO ATELJE M. JAPELJ KOROSKA C. 1
Na večer vsake prireditve odprto do 9. ure zvečer.

Naznanilo preselitve.
Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem preselil svojo delavnico iz Glavnega trga št. 18 v Sredno ulico št. 16.
Anton Vaupotič, slikar in pleskar.

Pohišstvo

astnik izdelkov za spalne in je-
čilne sobe najceneje v zalogi
Soroer in drug, Maribor.
Vetrinjska ulica šte. 2. 97

2 para težkih konj proda
Stavbena družba d. d. v št. lhu
v Slov. Gor. 332

Na prodaj nova spalnica kom-
pletna Din 2500. Gospojna ul.
št. 9., mizarstvo. 323

Vrt, 100-150 m² se išče v na-
jem. Pogoji: dobra zemlja, u-
godna lega in bližina Ašker-
ceve ulice (pri Park kavarni).
Ponudbe pod „Primerom“ na
upravo „Tabora“. 341

Na prodaj: mala hiša s sado-
nosnikom, lepa njiva go. d.
blizu farne cerkve 3/4 ure od
Maribora. Vpraša se pri last-
niku Božić, Aleks. c. 25. 335

Glasevir za 4500 Din na prodaj.
Naslov v upravi.

Trgovina z mešanim blagom, se
da v najem. Maribor, Magda-
lensko predmestje, Stritarjeva
ulica 5. Vprašati pri hišnem
posesniku. 356

Proda se kompletna soba in
toaletna omara. Koroška ul. 9
Trebše, od 2-4 ure pop. 357

Stanovanje zamenjam. 2 sobi,
kuhinja, klet in jedilna shramba
za 1 sobo in kuhinjo. Naslov
v upravi „Tabora“. 359

Elegantni kostum (toreador)
za maske se proda po ugodni
ceni. Židovska ul. 5. 349

Mebilirana soba z elektr. luč.
in prostim vhomom se odda
Gosp. ul. 58/I., vrata 2. 350

Lepa nova brastova jedilnica,
se radi pomnjanja prostora
po ceni proda. Mlinska ul. 29.
326

Lepo polje 10 a se odda. Vpra-
šajte Tomanova 3., Pirnat. 363

Gospod ali dljak, se sprejme
na hrano in stanovanje. Gle
dališka ul. 2, pritličje levo. 361

2 lepi opremljeni sobi, v
vili pri parku event. z zelo
dobro hrano, se oddata sku-
paj ali posamezno. Vprašati
v upravi „Tabora“. 367

Proda se takoj **krasna vila** v
Mariboru s 4 orali zemlje, ki
tvori lep park, sadovnjak in
vrt. Stanovanje takoj na raz-
polago. Povprašati v upravi
„Tabora“. 365

Prvovrstno cepjeno trje naj-
bolše vrste na podlagi R. P.
se proda. Jernej Likovec, Sv.
Peter pri Mariboru. 331

KARBID

iz dalmatinskih tovarn „Sufid“ d. d.
najboljše vrste po 25% več plina od
katerikoli konkurenčne tvrdke, v ba-
lonih po 50 in 100 kg netto težine in
v vsakih količinah dobavlja na malo
in veliko iz svojega skladišča v Zagrebu
ali iz tovarne po najugodnejši ceni:

Samoprodaja:
Srednšni savez hrvatskih
seljačkih zadruga. ZH REB
Mihanovičeva ulica šte. 2.

Telefon 17-14. Brzjaviti: Zadrugar.

Specialne ponudbe za karbid, vse
gospodarske stroje in potrebščine,
kakor tudi za zemeljske proizvode
pošiljam interesentom na zahtevo.

Sve upute, kao i doznake za sajamski znak i adresar daje počasni zastupnik
za Hrvatsku, Slavoniju, Sloveniju i Dalmaciju:

Sokolović & Co.

mednarodno otpremništvo i carinsko posredništvo

Telefon 25-73

ZAGREB

Paromlin

Zastopnik se išče!

Svetovna tvrdka kratke robe, ki ima skozi dolga
leta podružnico v Jugoslaviji, išče prvovrstne-
nega provizijskega zastopnika iz iste branše za

RAJON MARIBOR IN OKOLICA.

Isti mora dokazati, da je pri odjemalcih iz-
vrstno upeljen. — Gospodje, ki odgovarjajo
gorojim pogojem in imajo že druga zastop-
stva, naj pošljejo svoje ponudbe na

„Ozma“ oglasni zavod, Zagreb.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. V LJUBLJANI

prodaja premog iz

SLOVENSКИ PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za in-
dustrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslo-
vaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov:

355

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D. V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 15/I.

Javna zahvala.

Podpisani Franc Arh, lastnik oa
požara zadetega hotela „Mangart“
na Rečici pri Bledu, zahvaljujem se
toplo ugledni zavarovalnici

„Sava“ d. d. v Zagrebu,
ki je po svojem generalnem zastopu
za Slovenijo v Ljubljani jako kulantno
priznala odškodnino za škodo v znes-
ku nad 1 milijon kron, ki sem io dne
1. januarja 1925 po požaru utrpel,
čeprav sem bil šele malo časa za-
varovan pri tej družbi.

Radi tega se čutim dolžnega, da
se ji javno zahvalim in jo priporočam
vsakomur kar najtopleje.

Bled, dne 5. februarja 1925.

FRANC ARH

353

lastnik hotela „Mangart“

Zahtevajte
povsod >TABOR<!

ČAJNA ROČKA

„popolni“

ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
16 IN OBENEM NAJFINEJŠI

POZOR! V Vašem lastnem interesu Vas opozarjam o
da si nabavite vse potrebne potrebščine pri
znani tvrdki

„B. VESELINOVIC & COMP.“

v Mariboru, Gosposka ul. 26, ker je dokazano, da je tvrdka solidna. Tam
kaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uveden je nov princip

„MAJHEN ZASLUZEK — VELIKI PROMET“

Na izbore imate srajce za moške, ovratnike, klobuke, čepice, kravate,
moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitnike (serpe)
volnene trikotaže, svilene in druge robce, damske in moške gamaše
iz klobučevine, palice itd. — Francoske parfumerije, Coty, Houb-
bigant Gibbs, 4711, Odol, „Luks“ kemično milo garantirano naj-
boljše sredstvo za čiščenje raznih madežev, osobito oljnatih in od
črnila ter masti. Damske kožnate in svilene torbice in drugo
150 raznovrstno blago.

Sladkor najcenejši

in sicer

kocke Din 16.—

kristal „ 14.—

v podružnici 347

JULIO MEINL D. D. GOSPOSKA UL. 7.

Trgovina

IVAN PENKO

Gosposka ul. 46

nudi z dostavitvijo na dom vedno sveže specijalno in kolonialno
blago po ugodnih cenah ter se cenj. obsejstvu najuljudneje priporoča

VELIKA ZALOGA

vseh vist čevljev za štrpaco, lov in promenado

samo Maribor, Koroška cesta 19
lasne delavnice, najboljšo ročno delo. 351

Cenj. trgovcem in industrijcem se priporoča solidno domače
spedijsko podjetje

„JUGOPORT“ na Sušaku, Uskoška ul. 55.

Podružnice podjetja na Raketu in Jesenicah.
Prevzema vsakovrstne transporte, carinjenja in vskladis-
čenja blaga. Informacije brezplačno! 336

NA OBROKE.

Manufakturo in konfekcijo, obleke po meri za
gospode in dame iz lasne prvovrstne krojačnice dobite
proti ugodnemu odplačavanju na obroke le pri
tvrdki 17

Davorin Johan in drugovi

družba z o. z.
MARIBOR, Tattenbachova 2, pisarna Gregorčičeva 1.